

Svätý Ján de Brito, mučeník (1647 - 1693)

Miestne kalendáre (v Portugalsku a Indii) a jezuitská rehoľa si pripomína v tento deň sv. Jána de Brito. Tento svätec pochádzal z Portugalska. Narodil sa v Lisabone 1. marca 1647. Ako syn poprednej rodiny od deviateho roku bol pážaťom na portugalskom kráľovskom dvore. Keď študoval v kolégiu sv. Antona v Lisabone, ťažko ochorel. Matka sa utiekala o pomoc k sv. Františkovi Xavérskemu a urobila sľub, že ak syn vyzdravie, bude rok nosiť jezuitské rúcho. Tak sa aj stalo. No Ján ani po roku nechcel navždy odložiť jezuitský oblek a keď prekročil 15-ty rok života, so súhlasom rodičov vstúpil do jezuitskej rehole.

Po filozofických a teologických štúdiách bol ako 26-ročný vysvätený za kňaza v r. 1673. Už predtým sa hlásil do indických misií. Táto túžba sa mu splnila po kňazskej vysviacke. Keď prišiel do Goy, hlavného mesta portugalských dŕžav v Indii, predstavení ho chceli dať vyučovať v seminári, lebo vynikal v teológii. Ale on sa žiadal do priamej misionárskej práce.

Predstavení ho určili do ťažkej misie Madurai v juhovýchodnej Indii. Jednou z vážnych prekážok misionárskej práce v tejto misii i v celej Indii bolo prísne kastovníctvo. Kto sa stretal s členmi jednej kasty, nesmel sa stretať s inými kastami. Už pred príchodom pátra Jána de Brita sa usiloval starší misionár páter Baldassar de Costa obísť túto ťažkosť tým, že sa stal akýmsi pustovníkom, askétom pandara-suami, ktorý sa mohol stretať s ľuďmi rozličných kást. Podobne urobil páter de Brito.

Takto pôsobil úspešne medzi príslušníkmi nižších kást, ale získal pre kresťanstvo aj členov z vyšších spoločenských vrstiev. V r. 1686 ho predstavení vymenovali za superiora, teda predstaveného celej rozsiahlej misie. V tejto funkcii konal väčšie misionárske cesty. Na jednej z nich, v Mangalame, ho zajali, mučili a chceli ho zabiť. No na zásah miestneho panovníka ho prepustili. Po návrate do hlavnej misie sa dozvedel, že ho predstavení volajú do Ríma, aby tam podal správu o indických misiách a o ich najvážnejších potrebách.

V sprievode indického miestokráľa páter Ján de Brito cestoval v r. 1688 do Portugalska. Tam obdivovali jeho jazvy po mučení a prejavovali mu úctu ako mučeníkovi. Napokon sa nedostal do Ríma, ale v Portugalsku konal sériu prednášok o indických misiách. Oblečený ako indický askéta tento horlivý misionár nadchol mnohých mladíkov pre misionárske povolanie. Zaslúžil sa tiež o založenie peňažného fondu na udržiavanie domorodých katechéto a na sociálne podujatia v indických misiách.

Pátrovi de Brito ponúkali biskupskú hodnosť, ale on ju odmietol. Nechcel opustiť svojich katechéto a tisíce novokresťanov, ktorých priviedol do Cirkvi. A keď ho kráľ chcel zadržať, aby vychovával kráľovské deti, misionár dal posledné zbohomed staručkej matke a urýchlene odplával do Indie.

Tam pokračoval v misionárskej práci s obnovenou horlivosťou. Za pätnásť mesiacov pokrstil viac ako 8000 katechumenov. Nepriatelia kresťanov sa mu vyhrážali smrťou, ale on sa nedal zastrašiť. Keď obrátil istého člena panovníckej rodiny, vypuklo priame prenasledovanie. Pátra zajali na misionárskej ceste 8. januára 1693. Odviedli ho do väzenia a po rozličnom týraní ho odsúdili na smrť. Misionár ešte stačil poslať predstaveným krátky list: "Súdili ma. Svedčil som obsírne o kresťanskej viere. Dali ma do väzenia, kde očakávam šťastlivý deň." Tým šťastlivým dňom bol 4. február 1693. Vtedy mu sťali hlavu a podtínali ruky a nohy.

Zvesť o mučeníckej smrti pátra de Brito prispela k ďalšiemu rozkvetu misie. V Portugalsku podnietila misionárske nadšenie. Nikde nevládol smútok. Na kráľovskom dvore v Lisabone usporiadali slávnosť na počesť svojho bývalého pážaťa, ktorý sa stal mučeníkom. Na slávnosti sa zúčastnila aj misionárova matka, ktorej kráľovskí manželia prejavili mimoriadnu úctu.

Pápež Pius IX. vyhlásil v r. 1853 misionára-mučeníka Jána de Brito za blahoslaveného a pápež Pius XII. r. 1947 za svätého.

Životopisy svätých sú spracované z knihy:

ONDRUŠ, R.: Blízki Bohu i ľuďom 4. Tatran Bratislava 1992